

Note de lectură

Nicolae Prelipceanu: *la pierderea speranței*, București, „Casa de Pariuri Literare”, 2012, 62 p.

Important poet (niciuna dintre cărțile sale, de la debutul editorial din 1966 și până în prezent, nu a trecut neobservată de critica literară), prozator și publicist, Nicolae Prelipceanu (actualmente redactor-șef al revistei „Viața Românească”) a împlinit de curând 70 de ani. Evenimentului calendaristic, marcat printr-un excelent „eseu prietenesc” semnat de Adrian Popescu („România literară”, nr. 32 din 10 august 2012), i-au precedat două apariții editoriale: volumul de publicistică *Odiossea* (semnalat și la această rubrică în numărul anterior al „Astreii”) și placheta de poeme *la pierderea speranței*. Aceasta, cum era de așteptat de la un autor care și-a construit un modus vivendi din refuzul convențiilor (inclusiv al celor estetice) este o carte, oarecum, atipică, încât asocierea ei „momentului aniversar” (*horribile dictu!*) ar putea fi, din capul locului, o eroare. Nu doar pentru că ocupă locul 13 în seria cărților de poezie ale lui Nicolae Prelipceanu, ci – mai ales – pentru că nu a fost concepută (conform confesiunii de pe coperta a IV-a) ca atare „cu o structură de rezistență cum se fac azi și cărțile, și casele, și dacă există, totuși, o aparență de unitate, atunci aceasta vine de altundeva decât din intenția de construcție, din constanța obsesiilor mele și a celor ce-mi trec prin cap, fie și întâmplător” (N.P.).

Îmbinând „familiarul cu insolitul” (Dan Cristea, în „Lucefărul de dimineață”, nr.8/2012) și receptată ca o „enci-

clopedie a nimicului” (Ion Holban, în „România literară”, nr.24/2012), *la pierderea speranței* poartă „marca melancoliei dusă până la un filon thanatic” (Adrian Popescu, *op.cit.*) și conturează pregnant și tulburător imaginea unui Nicolae Prelipceanu constant cu sine: „Toată viața, încă de acum 45 de ani, când am publicat prima carte a mea de versuri, din care azi nu mai pot păstra decât titlul «Turnul înclinat», am fost... înclinat spre partea neagră a existenței. Așa că nu pot da vina pe bătrânețe că mi-am pierdut cu totul speranțele. Ele erau cam pierdute încă de atunci, de la Cluj, demult. Acum doar pierderea lor a ieșit în pagină, și chiar pe o copertă” (*la pierderea speranței*, coperta IV). Nu este, deci, în măsură să surprindă că succesiunea celor 38 de poeme incluse în sumarul cărții (fiecare dintre ele citabile în întregime, nu doar seducătorul *ion de la gară*, pp. 27 - 28) pare să recompună (ca în *dumnezeu, scrieri alese* – p.36) „marele poem/ din macaroanele albe care cad/ din cer/ o dată la o sută două de ani/ câte una”, ca o stranie materializare a „obsesiilor” poetului. Printre ele desigur și **obsesia poeziei** (subl.n.). Numai că, și de această dată, originalitatea lui Nicolae Prelipceanu copleșește, în mod paradoxal, tocmai prin refuzul aparentei originalități. El scrie, așa cum s-a observat, *o poezie a poeziei nu în registrul cunoscut al intertextualității, ci în acela al transferului, al trans-punerii*, ca în poemul așezat în finalul cărții: „subsemnatul Prelipceanu V. Neculai declar pe propria mea răspundere/ că tot ce am scris îmi aparține numai în parte și anume atunci când/ vă vine să căscați/ la auzul/ vederea cuvintelor mele/ că toate cele care vă interesează s-au scurs de

unde din necunoscut/ că în locul meu a scris altcineva/ îmbrăcat în pielea mea cu mâna mea dreaptă mânășă a lui dreaptă/ stânga mea în mânușă lui stângă/ inima mea toc pentru inima lui/ ochii mei transplant de la el integral cu cele opt sute de mii de fire/ invizibile (sic)/ ca să nu mai vorbesc de sexul meu pe care-l folosește fără rușine/ de câte ori are chef și cu cine îi acceptă propunerile rușinoase/ fără nici un câștig real pentru mine care mă mai cred posesorul lui/ și al tuturor acestora la un loc într-o identitate pusă brusc sub/ semnu-ntrebării/ nu sunt sigur nici dacă el e acela pe care-l rad dimineața în fața oglinzii/ și care mă rade el dimineața în fața oglinzii acolo unde/ au loc toate întâmplările neobișnuite din viața mea/ plină de surprize/ cum ar fi aceea că timpul trece și eu rămân doar un fragment al lui/ vorba poetului Apollinaire la al cărui mormânt de piatră cenușie/ abia cioplită puțin mă închin de câte ori ajung în Parisul visurilor mele/ de adolescent neterminat/ rămas așa până în zilele noastre când altul scrie în locul lui/ această declarație de principiu/ pe care vă rog să o înregistrați cu număr și dată/ dar să o uitați pe loc așa cum ați făcut cu cele scrise până acum/ de individul despre care vă vorbeam mai sus/ și care nu se va supăra nu se va supăra nu se va supăra/ niciodată niciodată niciodată” (*iar ăla de acum câteva luni*, p.60).

Octavian Soviany: *Cinci decenii de experimentalism*.

Compendiu de poezie românească actuală, București, „Casa de Pariuri Literare”, 2011, Vol. I – 268 p., Vol. II – 216 p.

Brașovean prin origine (licean fiind, a frecventat, sporadic, cenaclul revistei „Astra” și s-a numărat printre fanii poetului Darie Magheru), echinoxist prin formație (a debutat în „Echinox”, la Cluj), Octavian Soviany este un autor prolific cu disponibilități aproape egale pentru poezie, proză și critică lite-

rară, un optzecist căruia *D.G.L.R.*-ul îi fixează „termenii subtilei ecuații a personalității” între „livresc și autenticitate, textualism și angajare spirituală”. Cartea pe care o semnalăm, chiar dacă romanul „Viața lui Kostas Venetis” i-a fost nominalizat la titlul de „Cartea Anului 2010”, ocupă, însă, un loc special în bibliografia sa de autor. Cu toată „modestia” afișată, considerându-se un „simplu autor și consumator de literatură, conștient de faptul că, uneori, încercând să facă, mai mult sau mai puțin inspirat critică, face de fapt «poezie»”, el se dovedește un fin și constant observator al poeziei românești contemporane pe care o evaluează (și în aceasta consta principala notă de originalitate a demersului critic întreprins de Octavian Soviany) din perspectiva experimentalismului. Cu alte cuvinte, „compendiul” său este o altfel de „istorie literară” în paginile căreia abordarea textualistă a textului poetic propune cititorilor pe criterii ce au la bază *empatia (sau lipsa acesteia)*, cum se precizează în „Argument”, 60 de poeți din cele mai diferite generații: de la Nichita Stănescu la Elena Vlădăreanu și Răzvan Țupa. Printre aceștia și „brașovenii”: Andrei Bodiș, Romulus Bucur, Caius Dobrescu, Marius Ianuș, Alexandru Mușina și Simona Popescu.

Primul volum al compendiului are ca obiect *Lirica ultimelor decenii de comunism*, excurs analitic precedat de o epatantă inventariere a contribuțiilor la edificarea și clarificarea noțiunilor teoretice care au condus la fundamentarea conceptului de „experimentalism literar”, manifestat și în literatura română începând cu a doua jumătate a deceniului șapte al secolului trecut, odată cu afirmarea unor scriitori ca: Leonid Dimov, Dumitru Țepeneag, Virgil Mazilescu, Nora Iuga, Constantin Abăluță și alții, favorizați de un climat cultural și literar mai prielnic. „Nu întâmplător – notează Octavian Soviany – anii lor de debut coincid cu readucerea în actualitate a avangardei românești interbelice prin apariția masivei antologii a lui Sașa Pană (1969) urmată, în același an, de studiul lui Ion Pop, *Avangardismul poetic românesc*, prin revenirea la uneltele lor a lui Gellu Naum (*Asthanor*, 1968) și Virgil Teodorescu, ca și editarea în limba română, începând cu 1967, a lui Alain Robbe-Grillet, Nathalie Sarraute, Michel Butor, Georges Perec, simultan cu o bogată colecție din teatrul lui Eugen Ionescu (1969) și a piesei lui Samuel Becket, *Așteptându-l pe Godot* (1970).” Dar cartea lui Octavian Soviany, urmând modelul analizelor lui Marin Mincu (căruia îi este dedicată), are meritul de a structura convingător o adevărată panoramă a unei mișcări poetice românești căreia Octavian Soviany, apelând la opinia lui Jean Baudrillard, îi

atribuie ca principală caracteristică **diversitatea** (subl.n.) ceea ce face plauzibilă decelarea ei pe *Direcții și linii de evoluție* (pp.67-72): *Poezia obiectelor. Epicul, Tentația deriziunii, Poezia confesivă, Poezia de limbaj, Textualismul* ș.a.m.d. Optzecismului i se consacra aproape o treime din vol. I, poezii prin care acesta se prezintă fiind și ei compartimentați în „grupări estetice” cu denumiri dintre cele mai surprinzătoare: *Lirica autoscopică, Textualismul acțional* etc. Acest mod de (re)interpretare a fenomenului poetic actual este menținut și în volumul II (*Lirica epocii post-comuniste*) în care poezii, de asemenea, sunt regrupați în: *autobiografiști, deprimiști, asianici, fantaști, umoriști* etc., o secțiune aparte fiind rezervată așa-numitei *Stare de cvasi*, ce include câteva poetese remarcabile ale „Promoției 2000”. Ele (apud Octavian Soviany), ilustrează *Lirica extrauterinității*: Adela Greceanu, Svetlana Cârstean, Elena Vlădăreanu, Miruna Vlada, Cătălina Ninu. Dincolo, însă, de atitudinea lui Octavian Soviany față de textele folosite ca suport pentru a-și construi argumentația teoretică, *Cinci decenii de experimentalism* evidențiază afecțiunea autorului față de poezii despre care scrie, cu toate că *În loc de concluzie* asupra propriului demers, pe ultima pagina a vol.II, cititorului i se induce o stare de incertitudine: „...„poezia ultimelor decenii, în care se regăsesc categoriile estetice ale experimentalismului, intră ea însăși, în categoria formațiunilor «metastatice». Am arătat de mai multe ori pe parcursul comentariului nostru că experimentalismul artistic este solidar cu un «extaz al schimbării», cu o dorință excesivă de «nou», care nu-și mai are finalitatea decât în ea însăși și duce la apariția unor «creșteri» neorganice, pe care, pe urmele lui Jean Baudrillard, le-am numit «metastaze». Căci paradoxul acestui «extaz al schimbării» este acela că se produce în interiorul unui spațiu unde schimbarea nu mai este cu puțință... Rămâne să mai vedem în ce măsură această literatură experimentalistă, care

prezintă toate semnele excrescențelor tumorale, mai întrunește calitățile «obiectului estetic»”.

Ioan Radu Văcărescu: *anul din luna săptămânii de ieri*, Iași, Editura „TipoMoldova”, col. „Opera omnia”, 2012, 396 p.

Colecția „Opera omnia” a prestigioasei Edituri „Tipo Moldova” (proiect consacrat unor valori culturale și literare autohtone și susținut de Universitatea „Petre Andrei” sub îndrumarea prof. univ. Gheorghe Buzatu, membru corespondent al Academiei Române) are și o secțiune special dedicată „poeziei contemporane”, unde, până acum, au apărut: Aurel Rău, Horia Bădescu, Theodor Damian, Radu Ulmeanu, Calistrat Costin, Florentin Popescu și alții, printre care și Martin Culcea și Ioan Vintilă Fintiş, membri ai Filialei Braşov a U.S.R. Antologia de autor a poetului Ioan Radu Văcărescu (preşedintele Filialei Sibiu a Uniunii Scriitorilor din România și redactor al revistei „Euphorion”) poartă și ea girul acestei „serii” (coordonator Valeriu Stancu, redactor Aurel Ștefanachi) și urmează, în timp, unei alte antologii (tot de autor) – *Dreptul la melancolie și alte poeme alese* – publicată în 2009, la Editura „Axa”. Față de aceea, care cuprindea 97 de poeme, *anul din luna săptămânii de ieri*, este mai substanțială: 144. *Poezii scrise de-a lungul a trei decenii, de la sfârșitul anilor '70 ai secolului trecut și până azi*, cum precizează autorul. Dar *anul din luna săptămânii de ieri* include și un mare număr de inedite, iar unora dintre poeziile preluate din reviste sau din volumele anterioare, *li s-a păstrat doar titlul, (ele) au primit altă înfățișare*. Deci, se poate spune, avem de-a face cu o imagine a poetului Ioan Radu Văcărescu adusă la zi, subliniere necesară, cu observația că timpul la care, de altfel, face trimitere titlul cărții este unul nedefinit, aparține imaginarului, ceea ce

justifică și eludarea unui alt „canon” aflat frecvent în uzul antologatorilor: respectarea criteriului diacronic în ordonarea textelor. Căci Ioan Radu Văcărescu mărturisește: „Pur și simplu e vorba de o așezare întâmplătoare, ca și cum aceste poeme ar fi fost scrise, toate, ieri. Totuși, din cauza unui cuvânt, a unei propoziții, a unei idei sau boarea de vânt a unei amintiri am pus poemele la grămadă... pe lunile anului” (*Notă*, p.7). Interesant este că aceste „abateri” de la „normele bibliografice tradiționale” nu eclipsează câtuși de puțin identitatea poetului Ioan Radu Văcărescu, așa cum s-a fixat ea în observațiile comentatorilor poeziei sale – „un poet de prima mărime în cadrul generației sale” (Ion Cristofor); „un Orfeu modern care transfigurează ritualul cuceririi Euridicei într-o atmosferă apolinică închegată din transparențe” (Dumitru Chioaru); „unul dintre cei mai autentici continuatori ai spiritului «burghez» inaugurat în lirica noastră de Radu Stanca” (Andrei Terian) – ci o potențază cu și mai multă pregnanță, încât fiecare poem din *anul din luna săptămânii de ieri* creează impresia unui decupaj dintr-o lume ce aparține, în exclusivitate, doar lui Ioan Radu Văcărescu, „cu întâmplări sau trăiri pe care poetul încearcă se le recomună din felurite unghiuri” (Dumitru Chioaru: *Postfață la Ritualul melancoliei*, 2002), „configurând o poetică a transparenței și rememorării elegiace” (Iulian Boldea în „Cuvântul”, 2000), în care „realul se ordonează după un cod de semne de absolută originalitate, ce scot la vedere obsesiile autorului, iar textul în sine neagă orice convenție pe cale să se instituie între cititor și enunțul poetic” (Nicolae Stoie în „Gând Românesc”, 2010). Pe toate acestea, cititorul antologiei lui Ioan Radu Văcărescu le-ar putea transforma în „convingeri proprii” deschizând cartea, fie și doar „la întâmplare”. Una dintre multele întâmplări din propria-i viață pe care poetul le relatează, inimitabil, în *anul din luna săptămânii de ieri*, focalizând fiecare detaliu și desemnificându-l: „dimineța târziu pe fereastra de la baie privesc cerul/ care de vreo două săptămâni se boltește demențial/ de albastru peste patrie/ întorc privirea în oglindă/sub globul cu albeața scorjtită/ am obrajii gălbui de la viroza de vară pe care/ o trag după mine de mai multe zile ca pe un câine căpos/ mai bine nu mă mai bărbieresc să-mi fac sânge rău/ privindu-mi paloarea și ies și aprind un viceroy/ moldovenesc/ în timp ce la televizor o reporteriță în piață la cluj/ spune că românii preferă roșiile de import că sunt tari/ dar nu au nici un gust cele românești sunt moi/ și se strică repede oare cum or mai fi roșiile în comuna/ roșia unde popa sașilor nu mai are de un deceniu/ nici măcar un enoriaș și în lipsă s-a apucat de literatură/ sau în satul roșia de

secaș de unde venea din când în când/ la sibiu moșul lui groșan și șede la împăratul romanilor/ îmbrăcat românește și pe ecran apare dintr-o dată/ președintele în cămașă roșie și pe fundalul demențial/ de albastru al cerului patriei în vreme de criză se lățește/ o plească precum o aură/ ca obrajii mei lipiți de oglinda din baie/ ca o rovinetă pe parbriz și gălbuie ca și când/ ar fi suflată cu aur imaginar de la roșia montană” (*Trei culori cunosc pe lume*, pp.247-248).

Ioan Evu: *Elogiu furtunii*, Iași, Editura „TipoMoldova”, 2012, 230 p.

La aceeași editură („TipoMoldova”) a apărut și cartea poetului hunedorean Ioan Evu (membru al U.S.R. – Filiala Sibiu, redactor al revistelor „Provincia corvină” și „Ardealul literar”). Ea este tot o antologie de autor, alcătuită însă după „modelul clasic”: cele 47 de poezii au fost selectate din celelalte volume publicate de Ioan Evu (*Fereastră de apă* – 1982; *Fără armură* – 1984; *Somnul în munte* – 1986; *Poet de bunăvoie* – 1996, *Cetatea moartă* – 1998 și *Cenușă vorbitoare* – 2006), ignorată fiind placheta de debut (*Preaiubire* – 1978). În consecință (și datorită respectării criteriului diacronic în organizarea sumarului), *Elogiu furtunii* (titlu ce face trimitere la poemul omonim de la pag.129) pare să reitereze periplusul liric (*Am versificat moartea de zi cu zi/ am elogiat osuarele toamnei/ columbarele brumei...*) al unui „talent poetic cert” (Laurențiu Ulici). Un poet „impenetrabil la valuri și mode” (Radu Ciobanu), „prea puțin pândit de umbra copleşitoare a poeziei confrăților de aceeași vârstă” (Valeriu Bârgău), „al discreției, singurătății și ascunderii de lume” (Horia Gârbea), „aflat în acea credință «demodată» în valorile poeziei tradiționale” (Alexandru Condeescu), „ceea ce-l determină să adopte o atitudine lirică firească, necăutând «măști de efect» și nesimulând ingeniozitatea” (Silviu Guga). Cititorului (dacă suntem pradă iluziei că mai există „cititori de poezie” în afară de poeți, care nici ei nu se mai prea citesc unul pe altul) i se oferă, deci, ocazia de a cita **poezii**, pur și simplu, frumoase (subl.n.): „Și șarpele... ce fiară delicată/ ce grai ursuz, ce săsăit păgân!/ Cu două lame limba despicată/ taie în carnea ceasului bătrân./ Ce vrea să spună el cu-atâta fală/ din colbul drumului cu capul sus/ că de-i striviți cu pietre solzii/ își târâie făptura spre apus?/ Și moare-ncet cu ziua împreună/ cu ochii-nsângerați deschiși în lut/ când dorm orașele-n minciună/ să-l poarte zorii care vin pe scut” (*Șarpele pe scut*, p.58) sau: „S-adorm în munți și să mă pască mieii/ ca pe

o iarbă crudă în april/ cu boturi moi să rupă blând din mine/
până-mi ajung la trupul de copil./ Să-mi înflorească aerul pe
gură/ vocalele pe care le-am uitat/ și eu eliberat de sub armură/
să fiu pământul bun pentru arat./ Când vor porni țărani să îl
are/ și vor înfige fieru-n carnea mea/ din pieptul meu vor
răbufni izvoare/ să oglindească-nlăcrimata stea” (*Somnul în
munte*, p.67.). Apoi, Ioan Evu reușește (când nu doar versifică
precum în *Doină de reformă*) și în poezia de atitudine (*La
Eminescu*, pp. 107-108), deși autenticitatea sa pare a ieși mai
convingător la vedere (observase și Carmen Blaga) ori de câte
ori „eresul popular constituie... materia invocațiilor” sale. Și nu
sunt puține poeziile de acest fel în *Elogiu furtunii. Șarpe
plângând* (pp.120-121) este una dintre ele, dar excepțională.

Sonia Elvireanu: *Gabriel Pleșa, o perspectivă asupra exilului
românesc*, Sibiu, Editura „Imago”, 2012, 126 p.

Semnalarea noii cărți a Soniei Elvireanu (autoare pe care
am mai recomandat-o cititorilor „Astrei”) își află rațiunea în
modul original în care condiția exilatului (de dinainte și de
după 1989) este revelată recurgându-se la metoda literaturii
comparate aplicată „literaturii exilului”, ce (în viziunea lui
Michael Seidel, frecvent citat) „vorbește de un loc pornind de la
alt loc în scopul de a-l înlocui din nou și de a-l reinventa, (iar)
scriitorul exilat e în mod constant împărțit între aceste două
realități, interioară și exterioară, disociate în timp și spațiu, care
îl obligă la un du-te-vino continuu și imprimă o mișcare de
pendulă vieții și operei sale” (M. Seidel, *Exile and narrative
Imagination*, New Haven, Yale University Press, 1986). Pro-
punându-și, parcă, să argumenteze o asemenea aserțiune, esul
Gabriel Pleșa, o perspectivă asupra exilului românesc, reprezintă
(în fapt) o prezentare a unor romane (*Imposibila întoarcere*,

Aruncă pâinea ta pe ape, *Dosarul cu bârfe*, *Destine întortocheate*
etc.) scrise și publicate de Gabriel Pleșa în America (unde se
află încă la capătul a 36 de ani de exil). Comentarea lor, din
perspectiva temei abordate, se face prin asociere cu romanele
altor autori români din diasporă (Vintilă Horia, Norman
Manea, Dumitru Țepeneag ș.a.) sau prin trimitere la cărți de
notorietate: *Ignoranța* de Milan Kundera. Dincolo de con-
strucția discursului analitic (captivantă în sine), deosebit de
interesante sunt „concluziile” la care ajunge Sonia Elvireanu la
capătul acestor „lecturi paralele”: „personajele din literatura
exilului sunt în căutarea unității, a identității pierdute, frag-
mentată prin ruptura de spațiu, de matrice. Însă căutarea obse-
sivă a identității e sortită eșecului. Drumul înapoi spre origini
duce la experiența alterității în propria patrie, la deziluzia
întoarcerii... O trăiesc personajele lui Gabriel Pleșa din *Impo-
sibila întoarcere*, personajele lui Norman Manea din *Întoarcerea
buliganului*... Regăsirea imaginată de exilat e înlocuită de o
nouă înstrăinare, de un sentiment al exilului la el acasă” (p.17).
Spre exemplificare, sunt „decupate” și comentate două episoade
similare din romane diferite. Reîntâlnirea de la București, după
17 ani de exil, dintre Ion și Ana Maria, personajele romanului
Imposibila întoarcere și revederea dintre Josef și Irena (pro-
tagonistii romanului *Ignoranța*) petrecută la Praga, tot după
căderea comunismului. Ion, martorul dezlănțuirii verbale a
Anei-Maria, realizează imposibilitatea românilor de a-și asu-
ma libertatea, percepe sentimentul de haotic și de degradare
morală, sub aparențele înșelătoare ale economiei liberale, în
timp ce Josef realizează că este considerat un intrus în propria-i
familie. Pe Irena nu o mai recunoaște, ci o percepe ca pe o
străină debordată de instinctul erotic refulat. La fel, Ion din
romanul lui Gabriel Pleșa, este descumpănit de excesul de
afectivitate al fostei iubite: „El se lăasă copleșit de manifestarea
ei, nu avea nici un motiv să se îndoiască că era una sinceră, dar
îi venea foarte greu să răspundă la fel de călduros. Distanța
geografică de până atunci rămăsese parcă încremenită între ei”.

Sonia Elvireanu, însă, își etalează și în *Gabriel Pleșa, per-
spectivă asupra exilului românesc* disponibilitățile remarcabile
pentru eseu, detaliile nefiind decât pretextul unor divagații eru-
dite și atractiv sintetizate în titlurile unor capitole: *Deconstruc-
ția mitului occidental. Paradoxul American, Premise teoretice și
autoficțiune în literatura exilului, Ludicul ca formă de inițiere* etc.
Mai mult, cartea se încheie cu un interviu luat de autoare lui
Gabriel Pleșa. Printre multele informații interesante comu-
nicate de interviuat, este de reținut și această imagine dezo-

Note de lectură

lantă a exilului românesc din America. La întrebarea „Ce v-a marcat mai mult în exil?”, Gabriel Pleșa răspunde: „Lipsa coeziunii dintre românii din diaspora. În afară de câteva, foarte puține «cunoștințe prelungite» din țară, nu am reușit și nu am văzut nici la alți expatriați români dorința de a forma o comunitate serioasă, care să continue tradițiile de acasă și să

promoveze un spirit de întraajutorare printre membrii ei. Această stare m-a mâhnit profund, cu atât mai mult cu cât i-am văzut pe alți europeni, italieni, polonezi, greci, irlandezi, nemți, unguri, ruși, ucrainieni care și-au creat comunități puternice și își proclamă cu mândrie identitatea. Îi auzi plimbându-și copiii, cu care vorbesc în limba maternă, cea de acasă” (p. 120).

